

Motion till riksdagen 2020/21:4090

av **Martin Kinnunen m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2020/21:198 Producentansvar och straffansvar för nedskräpning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska omarbeta beräkningsgrunderna för avgifter till producenterna så att det tydligt framgår vilka producenter som ska betala en avgift, vad exakt producenterna betalar för samt vilka kriterier som ligger till grund för beräkningen och revideringen av avgiftsnivåerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta fram tidpunkten för ikraftträdandet av de förslag som rör producentansvaret i engångsplastdirektivets artikel 8 till den 1 januari 2023 och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen förslår i den aktuella propositionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska få meddela föreskrifter om skyldigheter för producenter att ”betala avgifter för att täcka det allmännas kostnader för hantering av avfall som skräpar ned samt till information om nedskräpning”. Eftersom producenternas nedskräpningsavgifter föreslås regleras i förordning och inte lag, är det viktigt att riksdagens bemyndigande inte går längre än vad som är nödvändigt och som säkerställer att nedskräpningsavgiftsförordningen endast ålägger producenterna kostnadsansvar i enlighet med engångsplastdirektivet och självkostnadsprincipen. När ett direktiv införs i svensk lagstiftning är det viktigt att det finns en förutsägbarhet för näringslivet och andra rörande vad implementeringen kan komma att innebära i praxis. Får regeringen ett öppet bemyndigande av riksdagen, får regeringen fria händer att ta ut vilken avgift som helst. Regeringens förslag till bemyndigande är därför alltför öppet formulerat.

Detta gör det i princip omöjligt att bedöma vilka konsekvenser olika föreskrifter kan komma att få när de väl implementeras.

Den avgiftsmodell som regeringen presenterar i sin proposition innehåller ett antal ottydligheter och mindre lyckade förslag. Till att börja med så har regeringen valt att bygga avgiftsmodellen på ett sådant sätt att det mer liknar en punktskatt än en avgift. Det saknas helt enkelt en korrelation mellan faktisk kostnad för nedskräpning och uttagen avgift. Regeringen föreslår exempelvis inte att avgiften beräknas utifrån den faktiska nedskräpning som sker, utan på antalet utsläppta produkter på den svenska marknaden. Därtill kommer att regeringens nuvarande avgiftsberäkningar bygger på en kostnadsuppskattning om 100 kronor per invånare och år, trots att det endast finns en kommun i landet som har en reell kostnadsberäkning, och som ligger på 45 kronor per invånare och år. Bland annat dessa förhållanden pekar på att det är tal om en skatt snarare än en avgift för tillhandahållen tjänst. Därtill kan påpekas att praxis inom branschen är att skräp och avfall beräknas utifrån vikt eller volym, inte per styckeenheter, såsom regeringen valt att göra. Detta skapar en skevhet som är olycklig, då det missgynnar producenter av små enheter, framför producenter av större eller tyngre enheter. Det finns även en risk för orättvisor mellan olika typer av producenter, då regeringens förslag exkluderar vissa produkter som genererar skräp/avfall, men avgiftsbelägger andra. Regeringen behöver även återkomma med besked om hur ofta och på vilka grunder avgiftsnivåerna löpande kommer att revideras.

Sverigedemokraterna föreslår ett senareläggande av implementeringen av engångsplastdirektivets artikel 8, som reglerar producentansvaret. Enligt direktivet behöver det inte införlivas förrän 3 januari 2023. Detta skulle ge regeringen tid att omarbota de brister som påpekats ovan. Kommissionen kommer med riktlinjer i slutet av 2021, för vad som kan anses vara kostnadseffektiv, transparent och proportionell kostnad kopplat till avgiftsnivåer. Regeringen bör avvakta med beslut om bemyndigande och eventuella förordningar tills kommissionen presenterat dessa riktlinjer.

Martin Kinnunen (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Runar Filper (SD)

Mats Nordberg (SD)